

اهل اطاعت و فرمانبرداری در قرآن و سنت

ستایش مخصوص ذات خدایی که پروردگار جهانیان است، همان ذاتی که در قرآن کریم می فرماید: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَعَلَّمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ** { «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، هر گاه الله و پیامبر، شما را به چیزی فراخواندند که به شما زندگی می‌بخشد، فرمان آنان را اجابت کنید و بدانید که الله میان انسان و دلش حایل می‌شود و از اسرار آگاه است و اینکه در قیامت، همگی نزد او گرد آورده می‌شوید»، گواهی می‌دهم که نیست معبود بر حق مگر الله واحد و لا شریک، و گواهی می‌دهم که سردار ما حضرت محمد صلی الله علیه وسلم بنده و فرستاده اوست، درود و سلام و برکات الهی بر او و بر همه آل و اصحاب و پیروان راستین او باد.

اما بعد:

اجابت خداوند متعال و رسول او صلی الله علیه و آله و سلم حیات دلها و دلیل ایمان کامل و محبت خالصانه قسمیکه الله سبحانه و تعالی میفرماید: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ** ترجمه: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، هر گاه الله و پیامبر، شما را به چیزی فراخواندند که به شما زندگی می‌بخشد، فرمان آنان را اجابت کنید»، و در قول دیگری میفرماید: **«وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ»** ترجمه: «او درخواست مؤمنان نیکوکار را می‌پذیرد و از فضل خویش بر پاداش آنان می‌افزاید»، و باز میفرماید: **«قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ»** ترجمه: «ای پیامبر، بگو: گر الله را دوست دارید، از من پیروی کنید تا الله شما را دوست بدارد و گناهانتان را ببامرزد؛ و الله آمرزندهٔ مهربان است».

اهل استجابت با بهره‌گیری از اعضای که خداوند به آنها داده است تا حق را بشنوند و به آن پاسخ دهند، در شکر نعمت‌های خداوند موفق هستند، قسمیکه خداوند میفرماید: **«إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ»** ترجمه: «به راستی، تنها کسانی دعوت حق را می‌پذیرند که می‌شنوند

و درک می‌کنند»، همچنین در روز قیامت به آنها وعده آمرزش و نجات و بهشت داده شده است، الله سبحانه و تعالی می‌فرماید: «يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ» ترجمه: ای قوم، سخنان توحیدی این دعوتگر را که به سوی الله فرامی‌خواند بپذیرید و به او ایمان آورید تا الله برخی از گناهانتان را ببخشد و شما را از عذابی دردناک در امان بدارد، و در جای دیگر می‌فرماید: «اللَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنَى» ترجمه: برای کسانی که دعوت پروردگارشان را اجابت کردند، پاداش نیک بهشت در پیش است.

شکی نیست که زندگی اصحاب پیامبر ما صلی الله علیه و آله و سلم بیانگر پاسخ واقعی و کامل به خدا و رسولش صلی الله علیه و آله و سلم است، در واقعه تغییر قبله از بیت المقدس به سوی کعبه شریفه، پاسخ فوری آنان (رضی الله عنهم) بود که روی خود را فوراً از نماز برگشتاند که به سوی بیت المقدس نماز می‌خواندند، شخصی نزد آنان آمد و به آنان گفت که به رسول خدا صلی الله علیه و آله امر شده است که در نماز با کعبه روبرو شود.

و این شخص ابوظلحه رضی الله عنه بود که کلام و گفتار خداوند (جل جلاله) را شنید که می‌فرماید: «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ» ترجمه: «ای مؤمنان، هرگز به منزلت و ثواب نیکوکاری دست نمی‌یابید مگر آنکه از آنچه دوست دارید انفاق کنید» و از باغ (بیرحاً) که از ارزشمندترین اموال او بود صدقه داد، او امید داشت که به او پاداش داده میشود و نزد خداوند ذخیره میشود.

و زمانیکه کلام خداوند جل جلاله در باره تحریم خمر و شراب بصورت نهایی و قطعی نازل شد که می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ» ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، بی‌تردید، شراب و قمار و نشانه‌های معبودان باطل و تیرهای قرعه‌کشی برای فالگیری، پلید و از کارهای شیطان هستند؛ پس از آنها دوری کنید؛ باشد که رستگار شوید، صحابه کرام (رضی الله عنهم) فرمودند: ما تمام شدیم پروردگارا، ما کامل شدیم پروردگارا.

بدون شک ثواب از نوع کار است، هر که خداوند متعال را با انجام اوامر و دوری از نواهی او اجابت کند خداوند دعای او را مستجاب میکند قسمیکه میفرماید: «وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ» ترجمه: و ای پیامبر هرگاه بندگانم درباره من از تو بپرسند، به آنان بگو من نزدیکم و دعای دعاکننده را هنگامی که مرا بخواند اجابت می‌کنم؛ پس آنان فقط باید دعوت مرا بپذیرند و به من ایمان بیاورند؛ باشد که راه یابند»، و باز میفرماید: «فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّمَّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى» ترجمه: «پس پروردگارش دعای آنان را اجابت کرد و فرمود: من پاداش عمل هیچ صاحب‌عملی از شما را چه مرد و چه زن که همنوع یکدیگرید تباه نمی‌کنم»، و همچنان میفرماید: «وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ» ترجمه: «پروردگارتان فرمود: مرا به دعا بخوانید، تا دعای شما را اجابت کنم کسانی که از عبادت من سرکشی می‌کنند، به زودی با خواری به جهنم وارد می‌شوند».

و هنگامی که پیامبران علیه السلام به اجابت خداوند متعال رسیدند، دعایشان مستجاب تر شد، قسمیکه الله سبحانه و تعالی در شان پیامبر و فرستاده خود حضرت نوح علیه السلام میفرماید: «وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلٍ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ» ترجمه: و نوح را یاد کن هنگامی که پیشتر از سایر پیامبران، ما را ندا داد؛ ما نیز دعای وی را اجابت کردیم آنگاه او و خاندانش را از اندوه بزرگ نجات دادیم»، و همچنان در شان ایوب علیه السلام میفرماید: «وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ * فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرِّهِ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَذَكَرَى لِلْعَابِدِينَ» ترجمه: و ایوب را یاد کن آنگاه که پروردگارش را چنین ندا داد: رنج و بیماری به من رسیده است و تو مهربان‌ترین مهربانانی * ما دعای او را اجابت کردیم و رنجی را که به او رسیده بود برطرف ساختیم و خانواده‌اش و نیز تعدادی همانندشان را به همراه آنان به وی بازگرداندیم تا رحمتی از جانب ما و پندی برای عبادت‌کنندگان باشد»، و همچنان در مورد حضرت ذکریا علیه السلام میفرماید: «وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ * فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا

لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ» ترجمه: و یاد کن از زکریا، آنگاه که پروردگارش را این گونه ندا داد: پروردگارا، مرا تنها و بی‌فرزند مگذار و تو بهترین وارثانی* دعایش را اجابت کردیم و یحیی را به او بخشیدیم و همسرش را که نازا بود برایش شایسته و آماده بارداری نمودیم آنان همواره در کارهای خیر می‌شتافتند و در حال بیم و امید ما را می‌خواندند و پیوسته برای ما فرمانبردار و فروتن بودند»، و به هر که از روی اخلاص روزی دعا داده شده، مستجاب شده است چنانچه پیامبر گرامی مان محمد صلی الله علیه وسلم میفرماید: هیچ مسلمانی با دعایی که مستلزم گناه یا قطع رابطه خویشاوندی باشد، دعا نمی‌کند مگر اینکه با آن یکی از این سه چیز را به او بدهد: یا در دعایش عجله کند، یا در آخرت برایش ذخیره کند، یا همان مقدار بدی را از او دور کند.

ستایش مخصوص ذات الله پروردگار جهانیان است، درود و سلام بر خاتم پیامبران سرور ما حضرت محمد صلی الله علیه وسلم و بر همه آل و اصحاب او باد.

شکی نیست که روی گردانی از فرمان خداوند متعال و عدم پاسخگویی به آن از بارزترین ویژگی های منافقان است و خداوند جل جلاله در وصف شان چنان میفرماید: «وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ* وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ* أَفِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَمْ ارْتَابُوا أَمْ يَخَافُونَ أَنْ يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ بَلْ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ» ترجمه: «وهنگامی که به سوی الله و پیامبرش فراخوانده می‌شوند تا در میانشان داوری کند، ناگاه گروهی از آنان رویگردان می‌شوند* و اگر حق با آنان باشد، مطیعانه و فروتنانه به سوی او می‌آیند* آیا در دل‌هایشان بیماری نفاق است یا درباره رسالتش تردید دارند؟ یا می‌ترسند که الله و پیامبرش بر آنان ستم کنند؟ نه، بلکه آنان خود ستمکارند» و در ایت دیگری میفرماید: «وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا» ترجمه: «برای هیچ مرد و زن مؤمنی شایسته نیست

که وقتی الله و رسولش به کاری فرمان می‌دهند، در اجرای آن فرمان، اختیاری داشته باشد؛ و هر کس از الله و رسولش نافرمانی کند، حقا که در گمراهی آشکاری گرفتار شده است».

و اما از مؤمنان واقعی خداوند در مقام حمد و ثنا از آنان یاد کرده است چنانچه میفرماید: «إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ» ترجمه: «سخن مؤمنان . هنگامی که به سوی الله و پیامبرش فراخوانده می‌شوند تا میانشان داوری کند فقط این است که می‌گویند: شنیدیم و اطاعت کردیم؛ و اینان همان رستگارانند».

پس باید به خدا و رسولش رجوع کنیم، پیش از آنکه روزی فرا رسد که راه گریزی و بازگشتی نیست؟، الله متعال در این مورد چنین میفرماید: «اسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَأٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ» ترجمه: «ای مردم پیش از آنکه روزی فرارسد که بازگشتی از جانب الله ندارد، دعوت پروردگارتان را بپذیرید در آن روز، نه پناهگاهی خواهید داشت، نه فرصتی برای انکار».

خداوندا! تو کشور عزیز مان مصر و سایر کشورهای دنیا را در پناه خود داشته باش.